

Gudstjeneste i Skævinge Kirke

den 1. januar 2019

Kirkedag: Nytårsdag/A

Tekst: 1 Mos 12,1-3; Gal 3,23-29; Luk 2,21

Salmer:

SK: 712 * 715 * 717 * 135 * 56,1 * 62

For et år siden ønskede vi også hinanden ”Godt nytår”. Blev det så et godt nyt år? Prøv at tænke lidt tilbage på året, der er gået.

Jeg vil nu stille en række spørgsmål, og der bliver lidt tid til eftertanke efter hvert spørgsmål. Det er de spørgsmål, der er udleveret på forhånd. Så har I haft lidt tid til måske at tænke over dem. Hvis nogen kunne have lyst til at delagtiggøre os andre i Jeres tanker og svare på spørgsmålene, så er I meget velkomne til det. Dog må I godt begrænse Jer, det er jo trods alt mig, der har taletid her i gudstjenesten. Men I behøver ikke komme med hele livshistorien som optakt til svaret. Men I er altså velkomne til at sige Jeres svar højt. Bare ræk en hånd i vejret. Og det kan jo være, svaret for Jer er på det personlige plan, på det kirkelige, på det nationale eller måske ligefrem på det internationale eller universelle plan – hvad ved jeg. Jeg vil dog appellere mest til det personlige plan i mine spørgsmål. Men der er åbent for alt.

Spørgsmål – og jeg gentager:

Hvad var året 2018’s største begivenhed i dit liv?

Var det så også den bedste og den med mest glæde – eller var det noget andet?

Hvad var årets værste begivenhed – hvad gjorde mest ondt i 2018?

Hvis du kunne skrue tiden tilbage, er der så beslutninger, du ville have taget anderledes – er der noget du fortryder i 2018?

Hvis du kunne skrue tiden tilbage, er der så noget, du kunne tænke dig ligesom stoppede tiden, og du blev i det, og hvad var det?

Havde du håb for 2018, som blev indfriet eller løb ud i sandet, skuffede?

Det næste spørgsmål kan omfatte både det gode og det dårlige: Hvad i 2018 har størst eller store konsekvenser/betydninger for dit liv nu og måske ind i 2019?

Har du håb og forventninger til 2019 – og i så fald, hvilke?

Har du frygt/bange anelser for 2019?

Uanset, hvad vi tænker om året, der er gået, uanset, hvad der er sket os af godt og dårligt, så kan vi ikke ændre på det. Og vi kan måske kun i nogen grad ændre på betydningen af det og konsekvenserne af det. Vi kan måske kun i nogen grad – eller slet ikke – ændre på de følelser, vi sidder med over det skete. Der er begivenheder og beslutninger, som vi er tvunget til at leve med på godt og ondt, og sket er sket. I lyset af det er der mange mennesker, der har den tanke, at der håbes på, at det nye år bringer noget godt. Det gør det ikke. Det nye år bringer intet. Det nye år er bare udsigten til 31.536.000 nye sekunder. De er på forhånd totalt tomme for indhold. De har ikke noget med sig. Det er blot tid. Men det er tid til muligheder og indhold. Men det skal vi levere. Indholdet skal vi og vore

medmennesker levere, på samme måde som vi har leveret og oplevet, hvad vi og andre puttede i den portion tid, vi har kaldt 2018.

Vi kan ikke ændre på det skete. Vi kan måske mildne eller gentage det skete og dets konsekvenser. Vi kan lære af det, og det kan måske så have betydning for, hvordan lignende beslutninger og begivenheder får tid og betydning i det nye år. Og selvfølgelig kan vore beslutninger og begivenheder blive præget af vores omverden og situationen i den, akkurat som i 2018. Vi er jo forbundne med hinanden. Vi er fælles om at have samme tid til rådighed. Samme tid. Jeg har ikke min tid, og du har din tid. Vi har samme tid. Og nogle gange er vi sammen i tiden, andre gange alene. Men som menneskehed er vi i samme tid.

I 80'erne kom der nogle science fiction film, der hedder *Tilbage til fremtiden*. De handler om tidsrejser, både frem og tilbage. De handler også om, at man kan rejse tilbage i tiden og påvirke begivenhederne, hvilket i så fald også påvirker ens egen nutid, som jo altså i tidsrejsen er fremtiden. Der bliver meget nemt noget værre rod i tiderne. Titlen kommer af, at det altid ender med, at den unge hovedperson på sine tidsrejser bag ud i tiden, må tilbage til nutiden, som altså er fortidens fremtid.

Men filmenes titel er jo noget kryptisk: *Tilbage til fremtiden*. Jeg kom til at tænke på denne filmtitel i forbindelse med dagens læsninger her på nytårsdag, hvor jeg synes, at noget af prædikenen skulle handle om tiden og nytåret. I dagens læsninger er vi tilbage i Abrahamspagten i GT-læsningen; i NT-læsningen er vi tilbage hos Paulus, der skriver om Kristi kommes betydning og retfærdiggørelsen af tro og om at være børn af Gud; i evangeliet er vi tilbage ved Jesu omskærelse og navngivning.

Vi er i disse læsninger og begivenheder tilbage i tiden. Vi er ikke rejst tilbage på samme måde som i filmene, for vi kan ikke påvirke begivenhederne. De er sket, og de står til troende. Men, det, der for mig er vigtigt i denne sammenhæng er, at vi ”rejser” tilbage i tiden til nogle begivenheder, som har betydning for os. Det vil sige, at da de skete, havde de betydning for fremtiden. Det er begivenheder, som vi genkalder os, fordi de har betydning for det, der er deres fremtid, nemlig vores nutid. Det hedder i bibelsk sprogbrug at ihukomme, som vi kender det fra nadverritualet. De er forklaringen på, hvorfor noget er gældende for os, og hvorfor vi lever i nogle konsekvenser og betydninger af noget i fortiden.

Disse begivenheder dannede udgangspunktet og lagde grundlaget for konsekvenser af senere tiders begivenheder. Og i særdeleshed begivenheden fra evangeliet. Jesu navngivning og omskærelse skete i fortiden, men i sit udgangspunkt har den betydning for fremtiden, altså vores nutid; men også for vores fremtid. Navngivningen af Jesus har betydning for al fremtid, så længe verden står, og vi taler om tid. Ja, endda endnu længere, idet Jesu navn har betydning ind i evigheden.

Andre steder i NT får vi begrundelsen for, at barnet i krybben skal kaldes Jesus. Det skal han, fordi han skal frelse mennesker fra deres synder. Og navnet Jesus betyder Frelser. Barnet skal være frelseren, og derfor er hans navn Frelser. Navnet Jesus er det samme som navnet Josua, som vi kender fra GT, han, der frelste det jødiske folk og førte dem fra ørkenvandringen ind i det forjættede land. Sådan er Jesus kommet for at føre os ind i det forjættede land, Guds nådesrige. Men hans frelse handler nu ikke kun om det jødiske folk, men om alle jordens slægter, sådan som det blev tilsagt Abraham. Og Paulus pointerer, at det kommer ikke an på at være jøde eller græker. Det handler om alle dem, der sammen med Abraham er Guds børn i troen.

Guds søn hedder Jesus. Fordi han er Jesus. Alt det med pagt og Abraham og Paulus og retfærdiggørelsesteologi kan et eller andet sted godt gå hen og blive lidt intellektuelt. Noget vi forholder os til i hovedet, og forhåbentlig smitter det så også af på vort liv, vor etik og moral, handlinger og holdninger. Men der er en stor – tror jeg – hemmelighed og gave i, at vi lærer ham at kende som Jesus.

Desværre er værdien af denne hemmelighed blevet mig bekendt på et lidt sørgeligt grundlag, nemlig nogle af mine kollegers holdninger. Og nu er det ikke for at udstille mine kolleger eller fremhæve mig selv, for I må jo hver for sig afgøre forholdet for Jer selv. Når jeg alligevel tager det frem, skyldes det, at det – efter min bedste overbevisning - har betydning for vort forhold til Jesus. Og det har betydning for vores nutid, fremtid og evighed. Derfor er det ikke ligegyldigt.

Jeg har kolleger, der stort set aldrig, og kun i nogle helt bestemte sammenhænge kunne finde på at kalde Jesus for Jesus. Han tituleres og omtales med Kristus, Herren eller Guds Søn. Man bruger hans titler. Og begrundelsen er, at det at bruge hans navn er for personligt. Det er næsten som dengang, da Dronning Margrethe blev interviewet af en journalist, der tiltalte hende med 'Du', hvortil hendes majestæt sagde: "Jeg tror da ikke, at vi to har gået i skole med hinanden!" Du'et overskred den afstand/distance, der skal være mellem Dronningen og os andre. Sådan skal det nok være. Men sådan skal det ikke være i forhold til Gud. Jeg må indrømme, at jeg synes, det virker betænkeligt, om en præst ikke ønsker eller tør være personlig med Jesus.

Lige et indskud. En del steder i NT kaldes Jesus for Jesus Kristus eller Kristus Jesus. Også i Paulus-læsningen i dag. Der er faktisk en stor betydning i dette. I GT omtales Jesus meget

ofte som Den Salvede, Guds tjener eller Messias – hvilket dækker over det hele. Messias er hebraisk. NT er skrevet oprindeligt på græsk, og dér hedder 'Messias' Kristus. Når vi så siger Jesus Kristus, så siger vi egentlig, at Jesus (underforstået barnet i krybben, manden fra Nazareth) er den Messias, som GT taler om som opfyldelsen af Guds frelse for mennesker. Vi går altså fra NT og tilbage til GT og får betydningen for fremtiden. Siger vi Kristus Jesus, betyder det, at GT's tale om Messias, er opfyldt i ham, som vi i NT møder som Jesus. Med Kristus Jesus tager vi udgangspunkt i fortiden (GT) og ser dér betydningen for fremtiden og udgangspunktet for fremtidens (NT's) begivenheder. Det kan også siges lidt kortere: NT's Jesus er GT's Messias/Kristus, og GT's Messias/Kristus er NT's Jesus. Det kan også siges endnu kortere: Bibelen handler om Jesus, Frelseren og frelsen.

Tilbage til det med distance i forholdet, a la dronningen og journalisten. Gud ønsker ikke, at vi skal have et distanceret forhold til Sønnen. Derfor skal vi kende ham som og tiltale ham som Jesus. Der er masser af bibelsteder, der fortæller os om dette ikke-distancerede forhold, om det personlige forhold til vores Gud og Far i Himlen, om vort forhold til Jesus. Masser af personer i Bibelen har Gud helt tydeligt netop det personlige forhold til. Alene det, at Jesus jo lærer os at sige 'Far' er jo forudsætningen for, at Paulus kan belære os om, at vi er Guds børn, Abrahams afkom, arvinger i kraft af Guds løfte. Vi må ikke sige 'Du' til dronningen; men Jesus lærer os at sige: Fader vor, Du... Sådan må selv Dronningen sige, selv om hun ikke har gået i skole med Gud.

At Gud ønsker det tætte og personlige forhold kommer så dejligt frem i den sidste salme, vi synger i dag:

Herre, du gemmer mig

fast ved dit hjerte og nævner mit navn.

Vi står nu med en masse brugt tid, misbrugt tid, mistet tid i baggagen og kigger ind i en hel ny portion tid, som vi kalder for 2019. Det er så upersonligt. Den brugte tid er personlig. Der var vi tilstede. Men den nye tid er vi endnu ikke i. Men vi behøver ikke gå upersonligt til den. Vi behøver ikke forholde os upersonligt til den. Vi må her på årets første dag rejse tilbage til fremtiden. Rejse tilbage til begivenheder i tiden, der har konsekvenser for sin egen fremtid, som er vores nutid. Vi må være i tiden i et personligt fællesskab med vores Frelser Jesus. Dét er en gave til os. En gave, som Gud ønsker vi skal tage imod: Det personlige forhold til den treenige Gud, hvori vi ikke bare kender hans navn; men vi må også bruge det; og han er det – vores frelser Jesus.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.